

Botanika és művészet Vetélkedő

Györfly Istvánnak, a JATE Növénytan Tanszék Fűvészkertje megalapítójának festői rézlemez domborítással állít emléket Hemmert János. E figurális emléktábla a posztimpresszionizmus, majd a plasztikus collage technika (a festményekbe beleapplikál a témához tartozó vagy a téma mondanivalóját segítő anyagokat) útjait járó művész életében új alkotó korszak kezdetét jelenti.

Miként kapott megbízást a festőként ismert művész e szobrászfeladatra?

Nemrég a Györfly professzor ültette tölgyfa kiszáradt. Horváth Imre professzor, aki még az egyetemi klubban rendezett kiállításról emlékezett collage technikájú képeimre, úgy érezte, az erre a fára készíthető emléktáblához az én művészi ötleteim illenek. Szocialista szerződést köttem az egyetemmel, és mint a fűvészkert dekorátora kezdtém el a művészi pályámon új utat jelentő rézlemez-domborítást.

Az emléktábla formájáról miért a pecsétgyűrűt választotta?

A JATE dolgozói több évtizedes munka jutalmául arany pecsétgyűrűt kaptak. Ezt először a fűvészkert idős portás bácsijá-

nak kezén láttam, amikor kimentem a fát megnézni. Akkor jutott eszembe, hogy a tölgyre pecsétgyűrűt kell készítenem annak az embernek, aki hátán iszákjában hozta Kolozsvárról az ide telepítendő növényeket. A gyűrű karimáján hosszú sorba összekomponálva Györfly kedvenc növényei — köztük az indiai lóbusz, a havasi gyopár, a májmooha (kutatói területe) — amelyek a valóságban így együtt soha nem szerepelnek. Ezeket szecessziós keretként fonják egy-egybe a homloklap mögött szépen megbúvó sugárszerű kereti tündér hosszú hajfonatai. A gyűrű fejrészén arckép és felirat. A fa recés faktúrája és a hidegen csillogó rézlemez közötti esztétikai átmenetet margarétanapraforgó expresszív rajzú szíromlevél formákkal sikerül megteremtmem.

További dekorátori tervei a fűvészkertben?

A fűvészkert emblémájának grafikai megtervezése; székelykapuszerű, ágas fából összekomponált tájékoztató és térképtábla készült; a FITOTRON épületére pedig tarka mozaikburkolat.

BLAHÓ ÁGNES

Március 19-én rendezte meg a Bölcsészettudományi Kar KJSZ-szervezete az évfolyamok közötti szellemi vetélkedőt. Kevesen tudták, hogy akár egy kedves hagyomány tizedik évfordulóját is megünnepelehetnék volna. A zsűri tagjai szintén „kipróbált harcosoknak” számítottak: Az elnök dr. Kristó Gyula, a tagok: dr. Makk Ferenc, dr. Vörös László, dr. Ötvös Péter és Benkő Zsuzsanna voltak. A játékot Szigeti Lajos vezette.

Az évfolyamok 5 fős csapatai öt fordulóban mérték össze erejüket az irodalom, a történelem-földrajz, a képzőművészetek, zene, sport, a társadalomtudományok és a természettudományok (itt hallhattuk a leghumorosabb válaszokat) területén. Taps köszöntötte az utoljára szereplő V. éves és az először bemutatkozó I. éves csapatot. A mindvégig izgalmas játékot igazi küzdőszellem és igen jó hangulat jellemezte. Szégyenpír csak akkor öntötte el az arcokat, amikor a társadalomtudományok kerültek sorra. Ebben a fordulóban a csapatok átlagosan 20 százalékos teljesítményt nyújtottak. Vajon ez nem azt jelentené-e ismét, hogy baj van filozófiakutatásunk körül? Igen egyértelmű: a sokat emlegetett filozófiatörténet tantárgyának bevezetése indokolt lenne.

A fej-fej mellett versenyző csapatok közti helyezések még éjjelkor sem dőltek el. Holtverseny alakult ki a II. és a III. évfolyam csapatai között, végül az utóbbi lett a győzelem, a II. évesek a második helyre szorultak. Nem kedvezett a szerencse a IV. éveseknek, akiknek jó startolás után csak a harmadik hely jutott. A negyedik helyen végzett az V. évfolyam, az utolsó pedig az I. évesek lettek, de mindössze egy ponttal lemaradva. A győztes III. évfolyam csapatának tagjai voltak: Kapócs Éva, Lovas Dániel, Ambrus Lajos, Duró Győző és Fekete Tivadar. Az első három helyezett 500, 300 és 200 forintos pénzjutalomban részesült. A közönség tagjai közül könyvet nyervek azok, akik a játék elején szavazócéduláikon a III. évre tippeltek.

Befejezésül: a kellemes estéért köszönet a rendezőknek, a játékosoknak, a zsűrinek és a gyérszámú, de lelkes közönségnek. Erről jut eszembe: mi lehet az oka annak, hogy a vetélkedő olyan kevés érdeklődött vonzott? Még a csapatok is csak nehezen álltak össze. Gondolkozzunk el rajta, kár lenne ezért a szép hagyományért!

S. K.

Gézi János

Csontfűrűjével

Csontfűrűjével ököllel vert szájjal sámán-hitemmel vesekedek tűzzel viaskodom lázzal

nyelvem alatt kövel nyelvem alatt szóva emberarccal verve!

Pusztuljon az ártás kavargonjon messze csobbanjon örvény közepébe essen oltárköre; varjúvért csorgatok: füstölögjön véle

Mihály András

Bolond utas

Vándoroltam sok színes tájon át, egy csak egyetlen titkot keresve Mindent megnéztem — sok komor csodát — félve pillantottam a

[csillagokra este; Mohón futottam sarkok felé, kiáltva ott a fény is eltűnik és a kába Szürkületben az ígága fényeket könnyen megkerestem; temetőben Csillagó bálak világa rémlett, villogó keresztken nem kísért kísértet, Kietlen vad völgyben álltam, a nagy folyónak forrását megtaláltam; Hegyek gyomrában, katedrálisokban hol keccsel szikrázik, láttam, Száz rózsabokor s érteléreken Földünk izzó magva felém üzen — Merengtem karcsú szelíd hidakra dőlve: belém nyilalt a fúrge hullám Kényszer-törvényű zenéje s a híd vénséges öre multról mesélt s a

[korlát Kőven vénsőnyomokról érezve láttam mint faragta szobrász e formát; Fülemben tengerek ziháltak, mormoltak évek, milliárdok, szelmarta [sziklák

Gyászában fölzakadt mik voltak ősi állatok sócsapta parton; Az első vajúdasban ember, egy új világ, mely kiserken csiraként; az [arcom

Hogy mitől barázdált, mért nőnek Afrikában pálmák; kristályok, vér és Templomok és kormos városfalak egytől egyig kitérték titkukat; Bár rohantam örült kínokban, magamból szenvedést kidobtam Megértve mi s kiért gyötör a vágy s a félsz — a szél örökös muzsikája Ráadás volt megfejett csodákra, de én kuruzslok sámánok társa lettem Szítva misztérium tüzet tetten ért a gondolat: hajnaló egekben Bolyong e tűz s ez itt csak földi párja — majd álmok ragadtak tova Dús ölkében kudarcaim sorra elfeledtem, Míg egyszer ébren ért az álom pompája ősi szép zenéje szorgos démona Felfedte létét... Végül szeles földrészekre szálltam csodálva színes [népeket,

Meglelni titkom emberekbe vártam, lényük számos ízét, rezdül [lelküket

Magamba szívtam Argus szemével: de értettem minden szavuk, [vidáman

Csengő énekük jókedvvel körülfogott, tudtam mert tudnom kellett itt [nincs titok;

Kémleltem pásás végtelen buzgó imát örültet átkozódó esztelent, Lestem alvó és vadászó szerelmet s mit ásott; kéjtől csapzott vermet, Öleltem, vert magány, facsart a kényszer, tuskós kételkedés szívemben [fészkelte;

Am titkot szeles világban egyet sem találtam — akárha móddal akárha Lázban tekintetem emberbe, vízbe, fába — mert szabadulásom és Elmúlásom éje mind: mind egyszerűen rámentekint S csak engem kér... magáért... cserébe...!

Hemmert János Györfly István emlékgűrűjének készítése közben

Kedd esték

Amikor öt évvel ezelőtt Szegedre kerültem, nagy várakozással készülődtem és fogtam hozzá tanulmányaim elvégzéséhez. Szeged és az egyetem is oly „sok újat és érdekeset kínált, hogy bizony idő kellett míg én is megtaláltam a szabadidő eltöltésének számomra legvonzóbb és leghasznosabbnak látszó művelődési formáit. Nagyon helyesen a KJSZ tanulmányaink első napjaiban segített tájékozódni a szabadidő helyes felhasználását illetően. Az első éves hallgatóknak mindhárom karon az egyes öntevékeny művészeti együttesek vezetői és Gruber Laci bácsi felhívta figyelmét, hogy szabadidőnkben milyen lehetőségeink vannak általános műveltségünk szélesítésére és esztétikai ismereteink alapozására, illetve kibővítésére.

Ilyen a Collegium Artium is, amely a hallgatóság művelését szolgálja. (És valljuk be, 1957 óta eredményesen szolgálja.) Különböző szekciókban neves előadók, egy-egy szakterület kiváló szakértői tartanak előadást. Sok érdekes és értékes dolgot tanulhat itt meg az ember, mégpedig kötetlen, oldott formában. Ezt a kötetlenséget és oldottságot legfőképpen a zenetudományi szekció előadásain éreztem. Ehhez dr. Nagy István remek előadásain kívül hozzájárult az is, hogy a zeneműveket a legtöbb esetben fiatal zenészek szólaltatták meg. A helvi Zeneművészeti Szakiskola és Főiskola művésztanárjai és hallgatói nagy lelkesedéssel és szívvel-lelkevel illusztrálták az előadótanár szavait s ez valahogyan ezeknek az előadásoknak sajátos hangulatot kölcsönzött.

Nagyon fontos, hogy az egyetemről olyan szakemberek kerüljenek ki, akik nemcsak a saját szakmájukban jártasak, hanem más tudományágak iránt is érdeklődnek és fogékonyság minden szépre és jóra. A Collegium Artium mindezt elősegíti népszerű, de igényes előadásokkal. Ismételtlen szeretném kiemelni: mindezt kötetlen, oldott, még attól a jelzéstől sem riadok vissza, szórakoztató formában. Az egyetemen az ismeretszerzésnek ezer neme és formája létezik; nos, ismereteket úgy is lehet szerezni, ha az ember beül a Collegium Artium előadásaira, fiatalok közé és meghallgatja valamelyik szakterület képviselőjét, zenéről, képzőművészetről, színháztudományról, filmesztétikáról.

Ebben a félévben eddig a képzőművészeti szekcióban négy előadás hangozott el: dr. Pogány Frigyes egyetemi tanár a barokk kastélyról, Lelkes István főiskolai adjunktus Rembrandtról, dr. Haraszti Györgyné, dr. Takács Marianna, a Szépművészeti Múzeum osztályvezetője Rubensről és koráról, dr. Nyerges Éva műzeológus Velasquezről tartott előadást. Érdekes volt, szép volt. Most várjuk a színháztudományi és a zenetudományi szekció előadásait.

Én azt hiszem, hogy a Collegium Artium nemcsak nekem, de másoknak is egész életre szóló élmény marad az egyetem, vagy a főiskola elvégzése után is. Köszönöm a kedd estéket mindazoknak, kik engem és társaimat ehhez juttattak.

LÁZAR GYÖRGY
V. évf. történelem-orosz szakos hallgató

La Mancha lovagja

Cervantes egy meredek csúszdán érkezik a börtönbe. Az ott levő rabok nagy ovációval fogadják: megint egy új ember, akin törvényt lehet ülni. Az író védekezésül előadja — rabtársait is bevonva a játékba — fő művét: Don Quijote történetét. A bús-képu lovag sorsa érdekes tanulságokat kínált mindig; ma is megzavirelendő dolgokat mond nekünk.

Álom és valóság viszonyából melyik az elsődleges? Kik kell szánnunk, sajnálnunk inkább? Azt, aki a valóságtól elszakadva illúzió közt, álmovilágban él (igaz: állandó pofonokat kapva az élettől)? Vagy azt, akinek még álmai sincsenek, és lelkiileg kifosztva, földhöz ragadtan tengeti napjait? Fontos dolog-e a hit önmagunkban? Szüksége van-e ma az embereknek arra, hogy hittel éljenek és dolgozzanak?

Ezekre a kérdésekre ad egyfajta lehetséges választ e történet. Don Quijoték mindig voltak és még sokáig lesznek. Igaz, nehéz a sorsuk; sokan bolondnak is nézik őket. Mégis — szükség van arra, hogy merjünk álmodni és elrugaszkodni a valóságtól; hogy valami hajtsón bennünket előre. Ez a szándék viszi új meg új kalandokra a bús-képu lovagot is. Céljai nemesek és szimpatikusak, még ha nincsenek (mert nem lehetnek) is hozzá megfelelő eszközei, körülményei. Ezekért a céljaiért szeretetre és tiszteletre méltó.

Nagy Zoltán jól érzékelteti a figura belső ellentétét, feszült-

ségeit. Az ő „bús-képuje” nem is akarja észrevenni, milyen nevetésgés a többiek szemében, mennyire elüt környezetétől. Ő csak álmait látja, makacsul ragaszkodik hozzájuk. És ha százszor elgáncsolják, százegyszer is fel-

kel és újra indul a küzdelemben, hogy vágyait valóra váltsa.

Remekül játssza a szolga szerepét Kivály Levente. Nagyon közel van az ideális Sanchohoz. Bölcs megértés, szeretet és ragaszkodás jellemzi. Méltó párja és társa gazdájának.

Sikerrel oldja meg feladatát Vajda Márta is. Aldonája eredetileg közönséges szolgálólány. Akkor érti meg igazán Don Quijotet, amikor abban már fogyat-

kozik a hit és látszólag feladja álmait.

A zárójelenetben Cervantes mintegy keresztre feszítve saját magát, a lábába kapaszkodó szolgálójával együtt húzatik fel ugyanazon a csúszdán, amelyen a börtönbe érkezett. Az inkvizíció elé készülő írot a rabok kórusa biztatja, bátorítja. És mi elhisszük nekik, hogy nem a hatásos befejezés kedvéért marad bennünk ez a kép. Hanem a játék tanúi s résztvevői valóban megértették és átértékelték az író tanítását, bennük is feltámadt és egyre erősödik a hit.

Dale Wassermann, Joe Darion és Mitch Leigh sikerrel fogalmazták meg a mondanivalót a mai kor embere számára. Érdekes, meggyőző és elgondolkoztató előadást láthattunk Gircz Mátyás rendezésében. Ötletesek, ügyesek voltak a díszletek és jelmezek is, bár a toprongyból helyenként kevesebb több lett volna. Az énekesek és a zenekar összhangját a következő előadások talán jobban kiérlelik. Lehet vitatkozni rajta, hogy a zenekar elhelyezése a díszletben helyénvaló-e. A „csapatjátékon” is van még mit csi-szolni. Egyébként alighanem a Szegedi Nemzeti Színház utóbbi éveinek egyik legjobb előadása a La Mancha lovagja.

TÓTH VALI